

Μεσολόγγι: Από την έναρξη της Επανάστασης με τον Δημήτρη Μακρή και τον Αθανάσιο Ραζη-Κότσικα...

Στη διάρκεια του 18^{ου} αιώνα, το Μεσολόγγι είχε ήδη σημειώσει σημαντική ναυτιλιακή και εμπορική δραστηριότητα, ενώ με τη Συνθήκη του Κιουτσούκ Καϊναρτζή (1774) μεταξύ της Ρωσίας και της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας τα χριστιανικά –ελληνικά πλοία προστατεύονταν από τη ρωσική ισχύ. Ακολούθησαν δύσκολα χρόνια, με αποκορύφωμα τη δεκαετία της Ελληνικής Επανάστασης 1821–1830, κατά την οποία οι σκληροί αγώνες των υποδοιλομένων Ελλήνων οδήγησαν στην απελευθέρωση και στη σύσταση του ανεξάρτητου ελληνικού κράτους. Το μεγαλύτερο γεγονός στην Ιστορία της Νεώτερης Ελλάδος, την Επανάσταση του 1821, προετοίμασε η Φιλική Εταιρεία, στοχεύοντας στη συμμετοχή, όσο το δυνατόν περισσότερων σημαίνοντων Ελλήνων και στην εξασφάλιση της υποστήριξης της τσαρικής Ρωσίας. Μία από τις σημαντικότερες επαναστατικές εορτές, που δημιουργήθηκε από τους αποστόλους της Εταιρείας από τη Μολδοβλαχία μέχρι την Κρήτη και υψώθηκε σημαία, αποτελεί και η Στερεά Ελλάδα, όπου κατακινήθηκαν οι στρατιές του σουλτάνου Μαχμούτ Β'.

Αν και στην Αιτωλοακαρνανία οι αρματολοί καθυστέρησαν να εμπλακούν στην εξέγερση, λόγω της ύπαρξης ισχυρών οθωμανικών δυνάμεων στην Ήπειρο, 5 Μαρτίου 1821 για πρώτη φορά στη Σκάλα Μαυρομάτη (Περιθώρι) γίνεται επίθεση από τον Δημήτρη Μακρή και στη συνέχεια, αρχικά το Μεσολόγγι (20 Μαΐου 1821) και μετά το Αιτωλικό (21 Μαΐου 1821), ξεσηκώθηκαν. Δύο μεγάλες προσωπικότητες που έπαιξαν καθοριστικό ρόλο στις εξελίξεις του Αγώνα ήταν ο αρματολός του Ζυγού, μέλος της Φιλικής Εταιρείας και σημαντικός οπλαρχηγός της Δυτικής Στερεάς Ελλάδος, Δημήτρης Μακρής και ο εκλεγμένος στο Μεσολόγγι «αρχηγός των εντοπίων αρμάτων» Αθανάσιος Ραζη-Κότσικας. Ακολούθησε η Επανάσταση στο Ξηρόμερο (25 Μαΐου 1821) και στο Καρπενήσι (4 Ιουνίου 1821). Τα Χριστούγεννα του 1822 οι τουρκικές δυνάμεις απέτυχαν να πολιορκήσουν το Μεσολόγγι, ενώ το 1823, αποκρούστηκαν ξανά στην προσπάθειά τους να πολιορκήσουν το Ανατολικό (Αιτωλικό) και επέστρεψαν στην Ήπειρο.

*Πάηι ο Μακρής τους φώναζε
πάηι ο Μακρής τους βέει*

*« Παιδιά μ' να νταγιαντίσουνε,
στον Πηλάτο να πάμε*

*Να μετρηθούμε μια φορά
να δούμε ποιος μας βείπει*

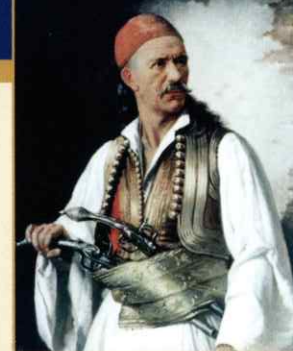
*Παιδιά μ', μας βείπει ο Κότσικας,
μας βείπει ο αρχηγός μας*

(στίχος από Δημοτικό τραγούδι)

Αθανάσιος Ραζη-Κότσικας, 1798–1826

Ο Μεσολογγίτης Αθανάσιος Ραζη-Κότσικας, σε ηλικία 23 ετών, πρωτοστάτησε μαζί με τον Δημήτρη Μακρή και άλλους προκρίτους στην ύψωση της σημαίας της Ελληνικής Επανάστασης στο Μεσολόγγι, στις 20 Μαΐου 1821. Οχύρωσε αποτελεσματικά την πόλη και ήταν πρωτεργάτης της ηρωικής Εξόδου, κατά την οποία «έπεσε» ηρωικά μαχόμενος. Η μοναδική του κόρη, Αρσινόη, υπήρξε σύζυγος του Μεσολογγίτη πρωθυπουργού Ζηνοβίου Βάληβη. Το πατρογονικό του σπίτι βρίσκεται εκεί όπου σήμερα στεγάζεται το Κέντρο Λόγου και Τέχνης «Διέξοδος».

Δημήτρης Μακρής
1772–1841

Ο Δημήτρης Μακρής, από τους λίγους μεγαλοκαπετάνιους, που δεν συνεργάστηκε ποτέ με τον Αλή Πασά, πρωταγωνίστησε το 1821 σε επιχειρήσεις στο Μεσολόγγι, Αιγίτιο, Αιτωλικό και ευρύτερες περιοχές της Ρούμελης. Στις 5 Μαρτίου 1821 επιτέθηκε στους Τούρκους στη Σκάλα Μαυρομάτη (Περιθώρι), πράξη που θεωρήθηκε προπαρασκευαστική επαναστατική κίνηση στη Δυτική Στερεά Ελλάδα. Το 1823 χρίστηκε στρατηγός από την τότε Προσωρινή Κυβέρνηση, ενώ το 1825–26 πήρε μέρος στην άμυνα του Μεσολογγίου κατά τη Β' Πολιορκία του. Ηγήθηκε μία από τις 3 φάλαγγες της Εξόδου, η οποία είχε και τις περισσότερες απώλειες, φτάνοντας στο μοναστήρι του Αγίου Συμεών. Μετά το τέλος του Αγώνα επέστρεψε στην ιδιαίτερη πατρίδα του, τη Γαβαίου, όπου και έζησε μέχρι το τέλος της ζωής του.